Motion

1979/80:594

av Helge Hagberg och Owe Andréasson om en levnadsnivåundersökning

I tider av snabba förändringar av villkoren för människorna blir de vanligen brukade redskapen för bedömning av levnadsvillkoren ställda på ända. Det är t. ex. inte självklart att man kan utläsa de verkliga villkoren som tillkommer enskilda av deklarationsblanketterna som årligen avlämnas. Stark inflation och snabb värdestegring av fast egendom förändrar således villkoren för innehavare av lån respektive fast egendom. Andra utan vare sig lån eller fast egendom får helt andra villkor. Även andra betingelser för människornas levnadsförhållanden förändras i en situation som präglat 1970-talets utveckling.

Även på energiområdet har utvecklingen förändrats under de senaste åren. Dessutom står vi på energiområdet inför en situation som vi inte riktigt kan förutse. Råvaror som vi hittills hämtat utanför landets gränser kanske inte finns att tillgå i framtiden. I varje fall vet vi att väsentliga kostnadsfördyringar är att vänta.

Många grupper kommer i kläm av inflationen och kan – om vi inte skaffar oss kunskap om levnadsförhållandena – komma i katastrofala situationer. Det är därför viktigt att en kartläggning kommer till stånd som speglar förhållandena för människorna antingen de som skattebetalare drabbas eller gynnas av inflation och skatteregler. Även utvecklingen på energiområdet nödvändiggör en omfattande undersökning av vilka som gör av med stora mängder energi resp. vilka som är småkonsumenter av energi. Kunskapen i bl. a. de här avseendena är viktig för att man skall kunna vidta åtgärder för att upprätthålla rättvisa i levnadshänseende mellan olika befolkningsgrupper i vårt samhälle.

Människors tilltro till samhällets förmåga att upprätthålla solidaritet och rättvisa betingelser är en viktig faktor för samhället när det gäller att klara situationer som snabb inflation eller energikriser. Därför måste samhället snabbt och effektivt ta initiativ som gör det möjligt att skapa ett program för välfärd med solidaritet och rättvisa i vårt samhället under 1980-talet.

Med stöd av ovanstående hemställer undertecknade

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen sagts om behovet av en levnadsnivåundersökning som ger samhället ett underlag för ett program där mera rättvisa

levnadsförhållanden kan skapas mellan olika grupper i samhället.

Stockholm den 21 januari 1980

HELGE HAGBERG (s) OWE ANDRÉASSON (s)

Motion

1979/80: 595

av Stig Josefson och Ingemar Hallenius
om en översyn av konsumentprisindex

I och med att inflationstakten under första delen av 1970-talet stegrades dramatiskt i förhållande till tidigare har det blivit nödvändigt att genom index skydda värdet i en rad sociala förmåner. Det är också nödvändigt att t. ex. skydda skatteskalorna mot förändringar genom inflationen.

Med tanke på indexeringens dramatiskt ökade betydelse i samhället under de senaste åren finns självfallet skäl att noga studera de komponenter som styr indexberäkningen. Även om t. ex. konsumentprisindex (KPI) på ett relevant sätt väger samman konsumentprisernas utveckling så behöver detta inte i och för sig alltid återspegla hur man på bästa sätt justerar en social insats eller skattereglerna. Det kan ju dessutom vara så att förändringen i konsumentprisindex bl. a. är ett uttryck för statsmakternas medvetna politik när det gäller konsumtion.

Om det sker dramatiska förändringar i pris på en importerad konsumtionsvara så måste hela folkhushållet solidariskt bära denna börda. Om man i Brasilien tar mer betalt för kaffet, eller om OPEC tar mera betalt för oljan så tillför detta inte vårt land resurser som man kan dela ut till vissa grupper. Det är också något överraskande att t. ex. ett riksdagsbeslut om höjda spritpriser teoretiskt slår igenom i den indexerade skatteskalan. Konsumentprisindex har för att ta ett annat exempel haft stor betydelse i de senaste avtalsrörelserna utan att det t. ex. är knutet till lönebetalningsförmågan.

Enligt vår mening kan det finnas skäl pröva om nuvarande indexserier i alla sammanhang är de mest relevanta i förhållande till övergripande samhällsmålsättningar inom t. ex. ekonomisk politik och socialpolitik. Det kan vara befogat med en översyn av konsumentprisindex men också att pröva möjligheten att skapa en något modifierad indexserie med hänsyn till just KPI:s vidgade betydelse.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en översyn av konsumentprisindex i syfte att bättre tillgodose målsättningarna inom ekonomisk politik och socialpolitik.

Stockholm den 21 januari 1980

STIG JOSEFSON (c) INGEMAR HALLENIUS (c)

GOTAB 64351 Stockholm 1980